

Kış Turizminin Sürdürülebilirliği Kapsamında Seyahat Acentası Yöneticilerinin Bakış Açısı: Kayseri Örneği¹

Prof. Dr. Ahmet GÜRBÜZ
Karabük Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
agurbuz@karabuk.edu.tr

Doç. Dr. Nurettin AYZ
Karabük Üniversitesi, Safranbolu Turizm Fakültesi
nurettinayaz@karabuk.edu.tr

Ömer Ceyhun APAK
Karabük Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
ceyhun.apak@hotmail.com

Özet

Alternatif turizm kapsamında kış turizmi; doğayı tanıma, doğada bulunma ve macera yaşamak amaçlı ziyaretçilerin tercih ettiği bir turizm türüdür. Turizmden elde edilen soyut ve somut kazançları artırmak için potansiyele sahip yörelerin turizme kazandırılması ve mevcut kış turizm destinasyonlarının sürdürülebilirliğinin sağlanması gerekmektedir. Bu araştırma ile, hâlihazırda önemli bir kış turizm destinasyonu olan Kayseri ilindeki seyahat acentaları yöneticilerinin, kış turizminin sürdürülebilirliği konusunda algılarının ölçülmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda 80 acenta yöneticisine anket uygulanmıştır. Yöneticilerin, sürdürülebilirliğin sağlanmasında çevrenin korunmasına önem verdiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik Algısı, Kış Turizmi, Kayseri.

The Sustainability of Winter Tourism in Perspective of Travel Agent Managers: The Case of Kayseri

Abstract

In the scope of alternative tourism which winter tourism; it is a tourism type, visitors purposefully prefer for exploring the nature, beeing in the nature and having adventures in the nature. To increase the abstract and concrete incomes, the potential regions should be reintegrated into tourism and the available destinations of winter tourism should made sustainable. The purpose of this study is to survey the perspections of travel agent managers in Kayseri, which is currently an important winter tourism destination, about the the sustainability of winter tourism. In accordance with this purpose 80 travel agent managers are conducted a questionnaire. It is established that the managers place importance on the protection of the environment for the sustainability of winter tourism.

Key Words: Sustainability Perception, Winter Tourism, Kayseri.

---

¹ Bu makale 23-25 Kasım 2017 tarihlerinde Kastamonu'da düzenlenen "1.Uluslararası Sürdürülebilir Turizm Kongresi"nde sunulan ve bildiriler kitabında yer alan bildirinin geliştirilmiş halidir.

Giriş

İhtiyaç ve isteklerden daha fazlasını tüketme arzusu; insanların doğal ortamdaki madenleri, fosil yakıtları ve doğal kaynakları aşırı derecede kullanılmasına, kentsel nüfusun hızla artmasına, altyapı alanlarının tarımsal alanları yok etmesine, tarımsal ilaçlar ve gübrelere toprağın doğal yapısının bozulmasına neden olmuştur. Bu durumun sonucu olarak gıda üretiminin azalması gibi nedenler yeryüzündeki çevresel baskıyı ve ekolojik sürecin bozulmasını artırmaktadır. Bu nedenle önemli bir sektör olan turizmde sürdürülebilirliğin sağlanmasıyla yerel veya kültürel değerlerin korunup geliştirilerek destinasyon çekiciliği oluşturulmalıdır (Alagöz, Güneş ve Uslu, 2015; Akşit, 2007).

Turizm sektörü açısından önem arz eden sürdürülebilirlik konusu; “gelecekteki fırsatların korunup geliştirilmesi ve günümüzde de turistlerin ve onlara ev sahipliği yapan ülkelerin ihtiyaçlarının karşılanması” bağlamında kalkınma ve gelişime olan eğilimi artırmaktadır (Baykal ve Çetin, 2012; Niedziolka, 2012). Bununla birlikte, bir bölgede sürdürülebilirlik kavramından bahsedilebilmesi için kırılğan yapıda olan doğal ve kültürel etkenlerin (doğa, iklim, kültür vb.) geliştirilerek nesilden nesile aktarımının sağlanması gerekmektedir (Avcıkurt ve Demirbulat, 2016). Bu süreçte turizmin olumlu etkilerini artırmak ve olumsuz etkilerini en az seviyeye düşürmek için sürdürülebilir turizm anlayışının benimsenmesi önem arz etmektedir. Sürdürülebilirlik anlayışı kapsamında alternatif turizm türleri arasında kış turizmi de yer almaktadır.

Türkiye, Alp-Himalaya kuşağı üzerindeki konumu itibariyle yükseltisi ve iklimi bakımından kış turizmine en uygun ülkelerden bir tanesidir. Bölgesellik ve mevsimsellik sorunlarını azaltmada rekabetçi bir konum oluşturması, kış turizmi paydaşları için ekonomik açıdan katkı sağlayabilecek birçok avantaja sahip ülkelere bir tanesi olup, kış turizmine yönelik bilimsel çalışmalar önem arz etmektedir (Ayaz ve Apak, 2016).

Seyahat acentası yöneticilerinin kış turizminin sürdürülebilirliğine yönelik algılarının ortaya çıkarılmasını amaçlayan bu araştırma ile Türkiye’de kış turizminin gelişimine katkı sağlamak, kış turizm işletmelerine yol göstermek ve acenta yöneticilerinin sürdürülebilirlik algılarını belirlemek hedeflenmektedir. Ayrıca, araştırmanın önemli bir kış turizm merkezi olan Kayseri ili Erciyes Kayak Merkezi’ne yönelik olması, bölge turizmi için önem arz etmektedir. Bunun yanında seyahat acentaları ve kış turizmi açısından literatür zenginliği oluşturabileceği düşünülmektedir.

Literatür Taraması

Gelişen teknoloji, sanayileşme ve nüfusun artmasının sonucu olarak sınırlı hale gelen kaynaklar, doğal çevrenin korunması ihtiyacını artırmakta ve sürdürülebilirlik kavramının daha fazla araştırılmasına neden olmaktadır. Özellikle turizm gibi kırılğan sektörler için destinasyonlarında çekiciliğin uzun süre devam etmesi adına çevresel olarak sürdürülebilirliğin büyüme ve çevre korunması arasında dengeyi sağlaması, kaynakların sadece gelecek nesillere aktarılması değil de bugün de etkin kullanılarak maksimum tatminin sağlanması ile mümkün olabileceği öngörülmektedir (Gössling, 1999; Cernat ve Gourdon, 2007).

Sürdürülebilir turizm; turizmde kullanılan kaynaklara duyarlı bir uygulama ve politika felsefesi (Kozak ve Bahçe, 2009) olup, üzerinde durduğu ilkeler; ekonomik, doğal, kültürel ve toplumsal farklılıkların korunması, piyasalarda oluşan değişikliğe uyum sağlanması, turizm gelişiminin ekonomiye, topluma ve çevreye etkisinin değerlendirilmesi ve yerel kaynakların sürdürülebilir kullanımınıdır. İnsanların doğal çevre ve kaynaklar üzerine olumsuz etkisini en aza indirmeyi, turizm bölgesinde yaşayanların ekonomik refahını en yükseğe çıkarmak temel amaçtır (Salah, 2000; Spenceley, 2005; Ayaş, 2007; Aall, 2014).

Kitle turizmine dayalı bir şekilde devam eden seyahatler, kaynakların bilinçsiz ve plansız olarak kullanılmasına ve çevre üzerinde olumsuz etkilere yol açmasına sebep olmaktadır. Özellikle yerel yönetimlerin bu duruma duyarsız kalarak doğal, tarihi, sosyokültürel kaynakları biçimlendirerek korumak yerine daha çok tüketim odaklı pazar politikasına yönelmeleri bu süreci hızlandırmaktadır. Bununla birlikte turizmde sürdürülebilirliği sağlamak ve çevreye karşı daha duyarlı olmak için son dönemlerde alternatif turizm türlerinin benimsenmesi, geliştirilmesi ve koruyucu önlemlerin alınması önerilmektedir (Ayaz, 2015; Altanlar ve Kesim, 2011). Bu süreçte doğa tatilleri, alışveriş, kayak, atlı doğa gezileri, macera, rafting, yürüyüş, tırmanış, termal turizm, avcılık, balıkçılık, sanat, tarih ve etnik yapıların yanı sıra doğa ile bütünleştirilebilecek alternatif turizm türlerinden biri de kış turizmi olarak nitelendirilmektedir (Çeken, Dalgın ve Çakır, 2012, s.12; Demiroğlu, 2014).

Kış turizmi, mevsimsellik sorununun aşılması durumunda turist çekme ve iş gücü kapasitesini artırarak, turizmin 12 aya yayılmasında belirleyici bir alternatif turizm türü olup sadece belli aylardan elde edilen gelirin yanı sıra tüm yıl sürekliliğin sağlanması durumunda ekonomide etkisini daha fazla hissettirilebilir (Türkdoğan, 2010, s.14). Özellikle Türkiye gibi %55'lik bölümü Alp-Himalaya Sıradağları üzerinde bulunan ülkeler için 1500-3000 metre yükseltisi bulunan alanlar; doğa yürüyüşleri, tırmanma, dağcılık, doğa sporları ve kış turizminin öne çıkarılması için bir potansiyel oluşturmaktadır (İncekara, 2001, s.118).

Türkiye, turizm sektörünü tüm yıla yayma çalışmaları kapsamında son yıllarda kış turizmine yönelmiş, 2004 yılı içerisinde Aralık-Ocak-Şubat aylarındaki 2.7 milyon ziyaretçi sayısını, 2014 yılı itibarıyla 4.8 milyon kişiye çıkarma başarısı göstermiştir. Bu durum kış turizminin her geçen gün daha da geliştiğinin en somut göstergesidir. Ayrıca, Kültür ve Turizm Bakanlığı'na işletme belgeli kayak merkezi sayısı 28 (9 bin 549 yatak kapasitesi), farklı idareler tarafından kayak merkezi olarak belirlenen ya da hedef gösterilen alanların sayısı 33 olmak üzere toplam kayak merkezi sayısını 51'e yükseltmesi de kış turizmi açısından oldukça önemlidir. Özellikle, Turizm İşletme Belgesi'ne sahip yatak kapasitesinin 78.645'e ulaştırılmasının, 2026'da yapılacak Kış Olimpiyatları'na talip olunması için kış turizmi adına önemli göstergelerdir. Kış aylarında Türkiye'ye gelen ziyaretçilerin önemli bir kısmı kültür turizmi kapsamında giriş yapsa da kış sporlarını da içeren kayak merkezlerini ziyaret eder hale gelmesi ve sömestr tatilinde yerli turistlerin de kayak merkezlerine akın etmesi, son yıllarda kış turizminin geliştiğinin en somut göstergesidir (Türkiye Seyahat Acentaları Birliği [TURSAB], 2014).

Türkiye'de önemli 28 kış turizm merkezinden bir tanesi de son yıllarda adını sıkça duyurmaya başlayan Erciyes Dağı Kış Sporları Turizm Merkezi'dir. 1989 yılında Bakanlar Kurulu kararıyla turizm merkezi ilan edilen Erciyes kış sporları merkezi Orta Anadolu'nun en yüksek dağlarından ve sönmüş bir volkan olan Erciyes Dağı Kayseri ilinin 25 kilometre güneyinde bulunmaktadır. Erciyes Dağının doğu ve kuzeybatı yamaçlarında bulunan tesisleri, kayak mevsiminin uzunluğu, kar kalitesi, pist uzunluğu ve eğim koşullarının elverişliliğiyle çeşitli disiplinlerde kayak yapma imkânı sunmasıyla, kış turizminde öne çıkan unsurları oluşturmaktadır (Türkdoğan, 2010, s.84). Kayseri şehir merkezine 25 km uzaklıkta olan Erciyes Dağı, yüksekliği 1800-3000 metre aralığında kayak pistlerine sahiptir. Kayak pistleri %10 ve %30 arasında değişiklik gösterirken, seyahatçilere Alp ve Kuzey gibi çeşitli disiplinlerde kayak yapma fırsatı sunmaktadır. 800 yatak kapasiteli konaklama imkanı bulunan kayak merkezinde Kayseri Büyükşehir Belediyesi Erciyes Dağı Turizm ve Kış Sporları Gelişimi Master Planına göre 5000 yatak kapasitesine çıkarılması planlanmaktadır (Doğanay, 2001, s.106).

Kış turizmi Türkiye'de popüler bir turizm çeşidi olarak yaygınlaşmaktadır. Özellikle sayıca artan yeni kayak merkezleri, turistler tarafından tercih edilmektedir. Bu bağlamda kış turizm destinasyonlarına ulaşımı sağlamada büyük etken olan seyahat acentaları açısından bakıldığında kış turizminin sürdürülebilirliğinin sağlanması için bazı faaliyetleri (ulusal veya uluslararası düzeyde sosyal ve çevresel konularla ilişkili kuruluşları, birlikleri ve sivil kuruluşları desteklemeli ve onlara çevrenin korunması hakkında bilgi vermeli, uzun vadede temel değerlerden sapmadan kış turizm faaliyetlerini devam ettirmeli, çevre konusunda birlikte çalıştığı kişi veya kurumların yardımıyla yerli halkı ve işletmeleri çevre bilincinin oluşması gerekliliği konusunda eğitmeli, yolcularının çevresel ve sosyal eğitimleri aracılığıyla farklılık oluşturmalı) yerine getirmesi gerekmektedir (Kahraman ve Türkay, 2012). Bununla birlikte kış turizmi ve sürdürülebilirliği bağlamında bilimsel araştırmaların sayıca artış göstermesi önem arz etmektedir.

Yöntem

Bu çalışma, Türkiye'deki kış turizm merkezleri içerisinde önemli destinasyon olan Erciyes Kayak Merkezi'nde (Kayseri il merkezine 25 km uzaklıkta ve 1800 ile 3000 metre yükseklikleri arasındaki Erciyes dağı; 19 Nisan 1989 tarih ve 20144 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 23 Mart 1989 tarih ve 89/13900 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile uluslararası kayak merkezi olarak ilan edilmiştir.) turistlerin seyahat etmelerini sağlayan acenta yöneticilerinin kış turizminin sürdürülebilirliği hakkındaki algılarının ortaya çıkarılmasına yönelik betimsel bir araştırmadır. Bununla birlikte seyahat acentası yöneticilerinin kış turizminin sürdürülebilirliği hakkındaki düşüncelerine yönelik araştırma kapsamında şu sorular incelenmektedir:

- Yöneticilerin cinsiyeti ile kış turizminin sürdürülebilirlik algısı arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Yöneticilerin medeni durumu ile kış turizminin sürdürülebilirlik algısı arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Yöneticilerin eğitim durumu ile kış turizminin sürdürülebilirlik algısı arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Yöneticilerin mesleki deneyimi ile kış turizminin sürdürülebilirlik algısı arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Evren ve örneklem: Araştırmanın evreni; Kayseri ilinde Nisan 2017 tarihi itibarıyla faaliyetlerini devam ettiren 80 adet A grubu seyahat acentası bulunmaktadır (TURSAB, 2017). Bu kapsamda araştırma evreni 160 (80x2) yönetici olarak belirlenmiştir. Araştırmada katlanılabilir hata oranı %5 olmak üzere örneklem sayısı 100 yönetici olarak belirlenmiştir. Araştırma Kayseri'de seyahat acentalarında yönetici pozisyonunda görev yapmakta olan 80 yönetici üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın Sınırlılıkları: Araştırma, Kayseri ilinde faaliyet gösteren seyahat acentaları yöneticilerinin görüşleriyle ve yöneticilerin kış turizminin sürdürülebilirliğine yönelik algılarının Nisan-Haziran 2017 döneminde uygulanan ölçme aracına verdikleri cevaplar ile sınırlıdır.

Veri toplama yöntemi: Araştırmada elde edilen veriler iki aşamada değerlendirilmiştir. İlk aşama; literatür taraması yapılarak benzer çalışmalarda ikincil veriler ile kavramsal çerçeve oluşturulmuştur. İkinci aşama ise; araştırmanın uygulama bölümü kapsamında seyahat acentası yöneticilerinin kış turizminin sürdürülebilirliğine yönelik algılarını ölçmek için anket tekniği kullanılmıştır. Anket ölçeğinin geliştirilmesi sürecinde Alagöz vd. (2015), Avcıkurt ve Demirbulat (2016) ve Zhu, Liu, Wei, Li ve Wang (2017) araştırmalarından yararlanılmıştır. Veri toplamak için

hazırlanan anket, yüz yüze görüşme yöntemi ile anketörler tarafından doldurulmuştur. Nisan ve Haziran 2017 döneminde gerçekleştirilen çalışmada 80 anketten veri elde edilmiştir.

Anket kapsamında seyahat acentası yöneticilerinin demografik özellikleri (cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, mesleki deneyim, yaş, aylık gelir, turizm eğitimi alma durumu) ile ilgili bilgilerin tespitine yönelik sorular yer almıştır. Acenta yöneticilerinin kış turizmi sürdürülebilirliği algılarını belirlemek için 28 soruya yer verilmiştir. Kış turizmi sürdürülebilirliği algılarının belirlenmesine yönelik ölçekte 5'li Likert (hiç katılmıyorum, katılmıyorum, orta düzeyde katılıyorum, katılıyorum, tamamen katılıyorum) kullanılarak araştırma yürütülmüştür. Bununla birlikte verilerin normal dağılımına ilişkin testler (Kolmogorov-Smirnov Test) yapılmış olup, p değerlerinin 0,05'ten küçük olduğu gözlemlenmiştir. Bu kapsamda araştırmada parametrik olmayan testler kullanılmıştır. Tüm veriler için frekans analizi yapılmasının yanı sıra kış turizminin sürdürülebilirliği katılımcıların olumlu veya olumsuz görüşlerini ölçebilmek için likertli ifadelerin aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları değerlendirmeye alınarak yorumlanmıştır. Bunun yanında geliştirilen araştırma hipotezlerini test etmek amacıyla "Kruskall-Wallis H" ve "Man-Whitney U" testleri kullanılmıştır.

Bulgular

Kayseri'de faaliyetini devam ettirmekte olan seyahat acentası yöneticilerinin algılarını ölçmeye yönelik 28 maddeden oluşan ölçeğin Cronbach Alpha Güvenilirlik Katsayısı ($\alpha = 0.84$) olarak tespit edilmiştir. Bu sonuçla anket sorularının güvenilirliğinin yüksek olduğunu söylemek mümkündür. Ayrıca katılımcıların demografik özelliklerine (cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, mesleki deneyim, yaş, aylık gelir, turizm eğitimi alma durumu) ilişkin yüzde ve frekans dağılımları Tablo 1'de verilmiştir.

Katılımcıların %83.8'i erkek, %16.3'ü ise kadınlardan oluştuğu tespit edilmiştir. Yöneticilerin medeni durumları bağlamında %57.5 evli, %42.5 ise bekar oranındadır. Eğitim durumu dağılımları incelendiğinde %45.0 ile lisans düzeyinde eğitim durumunun ön plana çıktığı gözlenmiştir. Katılımcıların mesleki deneyiminde %45.3 ile 2-6 yıl aralığı öne çıkan değerler arasındadır. Yöneticilerin yaş dağılımlarına bakıldığında %43.8 ile 21-30 yaş aralığı öne çıkmıştır. Turizm eğitimi alıp almadıkları incelendiğinde %40.0 ile turizm eğitimi aldıkları, %60.0 ile turizm eğitimi almadıkları ortaya çıkmıştır.

Yöneticilerin kış turizmi sürdürülebilirliğine yönelik algıları kapsamında hazırlanan 5'li likert ölçeğinde sorulan 28 ifadeye katılıp katılmadıkları konusunda değerlendirme yapmaları istenmiştir. Tablo 2'de, yöneticilere yöneltilen ifadelere katılım dereceleri ve ortalamaları dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Tablo 1. Seyahat Acentaları Yöneticileri Demografik Bilgileri (n=80)

Değişkenler	Gruplar	f	%
Cinsiyet	Erkek	67	83.8
	Kadın	13	16.3
Medeni Durum	Evli	46	57.5
	Bekâr	34	42.5
Eğitim Durumu	Ortaöğretim	7	8.8
	Ön lisans	28	35.0
	Lisans	36	45.0
	Lisansüstü	9	11.3
Mesleki Deneyim	1 yıl ve daha az	9	11.3
	2-6 yıl	36	45.3
	7-11 yıl	14	17.5
	11-15 yıl	15	18.8
	16 yıl ve üzeri	6	7.5
Yaş	20 yaş ve altı	5	6.3
	21-30 yaş	35	43.8
	31-40 yaş	23	28.7
	41 yaş ve üzeri	17	21.3
Aylık Gelir	1500 TL ve altı	10	12.5
	1501-2500 TL	30	37.5
	2501-3500 TL	29	36.3
	3501-4500 TL	5	6.3
	4501 TL ve üzeri	6	7.5
Turizm Eğitimi Alma Durumu	Evet	32	40.0
	Hayır	48	60.0

Ortalamalardan en yüksek olan önerme 4.14 ortalama ile “Kış turizminin gelişimi için doğanın çeşitliliğine değer verilmeli ve korunmalıdır.” olmuştur. Ardından ikinci sıradaki ifade ise 4.10 ortalama ile “Kış turizmi bölgeye yeni gelir kaynağı oluşturmaktadır.” olarak betimlenmiştir.

Ortalaması en düşük olan ifade 2.91 ortalama ile “Kış turizminin gelişimi yöre toplumunun tüm kurumlarında çevre bilincini artırır.” olarak ön plana çıkmıştır. Ayrıca bunun yanı sıra 3.35 ortalama ile “Kış turizmi bölgenin gelişmesi için gerekli olan fonlara katkıda bulunur.” ve 3.49 ortalama ile “Kış turizminden sağlanan gelir halkın geniş kitlelerine dağılır.” ifadeleri düşük ortalamaya sahip olarak gözlemlenmiştir. Bununla birlikte acenta yöneticilerinin kış turizmi sürdürülebilirliği hakkında olumlu düşüncelere sahip olduklarını söylemek mümkündür.

Tablo 2. Yöneticilerin Kış Turizminin Sürdürülebilirliğine Yönelik Anket Yargılarına Verdikleri Cevapların Değerlendirmesi.

Yargılar	Ort.	SS
Kış turizminin gelişimi yöre toplumunun tüm kurumlarında çevre bilincini artırır.	2.91	1.160
Kış turizmi bölgenin gelişmesi için gerekli olan fonlara katkıda bulunur.	3.35	1.159
Kış turizminden sağlanan gelir halkın geniş kitlelerine dağılır.	3.49	0.968
Bölgedeki turizm hareketleri yöresel ürünler için yeni pazarlar yaratır.	3.50	1.125
Kayseri'nin kış turizmi amaçlı daha fazla turist çekmesini isterim.	3.54	1.030
Kış turizm paydaşları turistlerin memnuniyetini takip eder.	3.55	1.078
Toplum bireyleri kış turizmi planlamasında liderlik yapmak için teşvik edilir.	3.55	1.168
Kış turizmi planlama ve geliştirme girişimlerinde işbirliği yapmayı isterim.	3.58	1.134
Kış turizmi her zaman toplumun değer yargılarını dikkate alır.	3.61	1.288
Kayseri'de kış turizminin gelişimini desteklerim.	3.64	0.984
Kış turizmi gelişiminin başarılı olması için toplumdaki her kesimin söz sahibi olması gerekir.	3.64	0.903
Turizm işletmeleri çalıştıracağı personeli Kayseri ve çevresinden karşılar.	3.66	1.018
Kış turizminde tüketilen mal ve hizmetler bölgedeki üretimle karşılanır.	3.66	1.006
Kış turizmi işletmeleri turistlerin memnuniyetini dikkate alır.	3.66	1.147
Doğal çevrenin çekici olması turistler için önemlidir.	3.69	1.154
Kayseri'de kış turizmi kalkınma planları sürekli geliştirilir.	3.72	1.031
Turistlerin olumlu izlenimlerini arttırabilmek için belediye yatırım yapar.	3.75	0.948
Yerel yönetim (belediye, muhtarlık) turist memnuniyetini takip eder.	3.83	0.911
Kış turizmi yerel ekonomiyi çeşitlendirmektedir.	3.89	1.125
Kış turizmi bölge ekonomisine büyük katkı sağlamaktadır.	3.91	1.070
Kış turizmi bölge ekonomisi için yararlıdır.	3.93	0.991
Kış turizmi ile ilgili plan ve projelere katılırım.	3.95	1.005
Kayseri'de kış turizmi gelişiminin iyi planlandığına inanıyorum.	3.99	1.164
Kış turizmi ile doğal çevre hem bugün hem de gelecekte korunur.	4.06	1.106
Kış turizmi yaban hayatını ve doğal yaşamı her zaman korur.	4.06	0.985
Başarılı bir kış turizm yönetimi için ileri düzeyde planlama yapılması gerekir.	4.06	0.946
Kış turizmi bölgeye yeni gelir kaynağı oluşturmaktadır.	4.10	1.091
Kış turizminin gelişimi için doğanın çeşitliliğine değer verilmeli ve korunmalıdır.	4.14	0.838

Tablo 3'te medeni duruma göre seyahat acentası yöneticilerinin kış turizmi sürdürülebilirliği algılarına ilişkin Man-Whitney U analizi kapsamında "Toplum bireyleri kış turizmi planlamasında liderlik yapmak için teşvik edilir." (p=0.02, p<0.05), "Kış turizmi her zaman toplumun değer yargılarını dikkate alır." (p=0.02, p<0.05), "Doğal çevrenin çekici olması turistler için önemlidir." (p=0.03, p<0.05) ve "Kış turizmi işletmeleri turistlerin memnuniyetini dikkate alır." (p=0.00, p<0.05) ifadelerinde anlamlı farklılıklar gözlemlenmiştir.

Tablo 3. Yöneticilerin Medeni Durumuna Göre Kış Turizmi Sürdürülebilirliği Algılarına İlişkin Man-Whitney U Testi.

	Medeni Durum				Man-Whitney U		
		N	Sıra Ortalama	Toplam Ortalama	Wilcoxon W	Z	P
Toplum bireyleri kış turizmi planlamasında liderlik yapmak için teşvik edilir.	Evli	46	45.46	2091.00	1149.000	-2.312	0.02*
	Bekar	34	33.79	1149.00			
Kış turizmi her zaman toplumun değer yargılarını dikkate alır.	Evli	46	45.23	2080.50	1159.500	-2.211	0.02*
	Bekar	34	34.10	1159.50			
Doğal çevrenin çekici olması turistler için önemlidir.	Evli	46	45.07	2073.00	1167.000	-2.127	0.03*
	Bekar	34	34.32	1167.00			
Kış turizmi işletmeleri turistlerin memnuniyetini dikkate alır.	Evli	46	47.07	2165.00	1075.000	-3.047	0.00*
	Bekar	34	31.62	1075.00			

(p<0.05)

Tablo 4. Yöneticilerin Cinsiyetlerine Göre Kış Turizmi Sürdürülebilirliği Algılarına İlişkin Man-Whitney U Testi.

	Cinsiyet				Man-Whitney U		
		N	Sıra Ortalama	Toplam Ortalama	Wilcoxon W	Z	P
Toplum bireyleri kış turizmi planlamasında liderlik yapmak için teşvik edilir.	Erkek	67	39.19	2625.50	2625.500	-1.196	0.23
	Kadın	13	47.27	614.50			
Kış turizmi her zaman toplumun değer yargılarını dikkate alır.	Erkek	67	39.63	2655.00	2655.000	-0.797	0.42
	Kadın	13	45.00	585.00			
Doğal çevrenin çekici olması turistler için önemlidir.	Erkek	67	40.28	2698.50	2698.500	-0.204	0.83
	Kadın	13	41.65	541.50			
Kış turizmi işletmeleri turistlerin memnuniyetini dikkate alır.	Erkek	67	41.41	2774.50	465.500	-0.825	0.41
	Kadın	13	35.81	465.50			

(p<0.05)

Tablo 5. Yöneticilerin Eğitim Durumuna Göre Kış Turizmi Sürdürülebilirliği Algularına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi

	Eğitim Durumu			Kruskal-Wallis H		
		N	Sıra Ortalama	Ki Kare	Z	P
Kış turizmi bölgenin gelişmesi için gerekli olan fonlara katkıda bulunur.	Ortaöğretim	7	23.93	11.488	3	0.00*
	Önlisans	28	41.39			
	Lisans	36	37.99			
	Lisansüstü	9	60.67			
Kış turizmi her zaman toplumun değer yargılarını dikkate alır.	Ortaöğretim	7	58.14	13.392	3	0.00*
	Önlisans	28	48.34			
	Lisans	36	33.68			
	Lisansüstü	9	29.67			
Turistlerin olumlu izlenimlerini artırabilmek için belediye yatırım yapar.	Ortaöğretim	7	43.29	8.813	3	0.03*
	Önlisans	28	47.96			
	Lisans	36	38.26			
	Lisansüstü	9	24.06			
Kayseri'nin kış turizm amaçlı daha fazla turist çekmesini isterim.	Ortaöğretim	7	33.79	8.228	3	0.04*
	Önlisans	28	50.20			
	Lisans	36	35.53			
	Lisansüstü	9	35.44			

(p<0.05)

Tablo 6. Yöneticilerin Mesleki Deneyimine Göre Kış Turizmi Sürdürülebilirliği Algularına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi

	Mesleki Deneyim			Kruskal-Wallis H		
		N	Sıra Ortalama	Ki Kare	Z	P
Kış turizmi bölgenin gelişmesi için gerekli olan fonlara katkıda bulunur.	1 yıl ve daha az	9	37.00	2.263	4	0.68
	2-6 yıl	36	43.92			
	7-11 yıl	14	39.54			
	12-16 yıl	15	34.33			
	17 yıl ve üzeri	6	42.92			
Kış turizmi her zaman toplumun değer yargılarını dikkate alır.	1 yıl ve daha az	9	32.56	3.198	4	0.52
	2-6 yıl	36	44.46			
	7-11 yıl	14	41.54			
	12-16 yıl	15	35.13			
	17 yıl ve üzeri	6	39.67			
Turistlerin olumlu izlenimlerini artırabilmek için belediye yatırım yapar.	1 yıl ve daha az	9	31.89	1.887	4	0.75
	2-6 yıl	36	40.85			
	7-11 yıl	14	42.79			
	12-16 yıl	15	40.63			
	17 yıl ve üzeri	6	45.67			
Kayseri'nin kış turizm amaçlı daha fazla turist çekmesini isterim.	1 yıl ve daha az	9	45.33	1.285	4	0.86
	2-6 yıl	36	37.65			
	7-11 yıl	14	41.50			
	12-16 yıl	15	43.30			
	17 yıl ve üzeri	6	41.00			

Tablo 5'te yöneticilerin kış turizminin sürdürülebilirliği ile ilgili algılarına yönelik eğitim düzeylerine göre farklılık olup olmadığını test etmek amacıyla Kruskal-Wallis H testi yapılmıştır. Bu kapsamda "Kış turizmi bölgenin gelişmesi için gerekli olan fonlara katkıda bulunur." (p=0.00, p<0.05), "Kış turizmi her zaman toplumun değer yargılarını dikkate alır." (p=0.00, p<0,05), "Turistlerin olumlu izlenimlerini artırabilmek için belediye yatırım yapar." (p=0.03, p<0.05) ve "Kayseri'nin kış turizm amaçlı daha fazla turist çekmesini isterim." (p=0.04, p<0.05) ifadelerinde eğitim durumuna göre farklılıklar saptanmıştır.

Sonuç ve Öneriler

Bir bölgede doğal güzellikler, tarihsel olgular, gelenek ve görenekler o bölgenin ana kaynakları olarak gösterilebilmektedir. Gelişmekte olan ülkelerde ekonomik kaygılar üzerine planlanan turizm gelişiminde sosyal, kültürel, doğal kaynaklar göz ardı edildiği için yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalmaktadır. Sürdürülebilir turizm gelişimi sağlamak ve çevreyi korumak için yapılan yatırımların başında gerekli önlemlerin alınmasını sağlamak gereklidir.

Türkiye'de turizmin ülke çapında yaygınlaşması ve yeni turizm merkezleri açılması alternatif turizm türlerinin önemini artırmaktadır. Alternatif turizm türlerinin gün geçtikçe artması, yeni alanların turizme açılması ve el değmemiş kaynakların tükenme tehlikesinin gündeme gelmesi sürdürülebilirliğin önemli bir kavram olduğunu karşımıza çıkarmaktadır (Temizkan ve Yıldırım, 2014). Bir bölgede veya destinasyonda sürdürülebilirlikten bahsedebilmek için kaynakların denetiminin ve yönetiminin iyi yapılması gerekmektedir. Bu sayede ihtiyaçlar karşılanırken kaynakların korunması da sağlanabilmektedir (Mercan ve Özkök, 2013).

Bu araştırma turizm literatürüne yöneticiler perspektifinden kış turizminin sürdürülebilirliğinin nasıl algılandığının belirlenmesine yönelik olarak yapılmıştır. Bu amaçla birlikte önemli bir kış turizm destinasyonu olan Kayseri'deki seyahat acentası yöneticilerinin kış turizminin sürdürülebilirliği konusunda algıları ölçülmüştür.

Araştırma bulgularına göre yöneticilerin kış turizmi sürdürülebilirliği hakkında olumlu düşüncelere sahip olduğu ve bunun yanında doğal çevrenin korunması, sürdürülebilirlikle ilgili yapılması muhtemel plan ve projelere katılımında gönüllülük ön plana çıkmaktadır. Ayrıca kış turizmi sayesinde elde edilen ekonomik fayda öne çıkarken, çevre bilincinin ve doğal alanların korunması noktasında henüz bir takım eksikliklerin olduğu gözlenmiştir.

Seyahat acentası yöneticilerinin kış turizmi sürdürülebilirliğine yönelik algılarının medeni duruma göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Man-Whitney U Testi sonuçları kapsamında toplum bireylerinin kış turizmi planlaması için teşvik edilmesi, kış turizminin toplum değerlerini dikkate alması, doğal çevrenin çekiciliğinin önemi ve işletmelerin turist memnuniyetini dikkate alması gibi ifadelerde yöneticilerin düşüncelerinde farklılık olduğu gözlenmiştir. Yöneticilerin cinsiyet durumuna göre ise herhangi bir farklılığın olmadığı ortaya çıkmıştır.

Kış turizminin sürdürülebilirliğine yönelik algıların, yöneticilerin eğitim durumuna göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Kruskal-Wallis H Testi uygulanmıştır. Bu kapsamda kış turizminin bölgesel gelişmeye katkı sağlaması, kış turizminin toplum değerlerini dikkate alması, turistler açısından olumlu izlenimleri artırabilmek adına belediyelerin yatırım yapması ve kış turizm amaçlı bölgesel çekim gücünün artması yönünde ifadelerde anlamlı farklılıklar saptanmıştır. Bununla birlikte yöneticilerin mesleki deneyimlerine göre Krukall-Wallis H Testi sonucunda herhangi bir farklılığın olmadığı gözlemlenmiştir.

Seyahat acentalarının turistik bir destinasyona ulaşmada önemli etken olması nedeniyle acenta yöneticilerinin turizmin olumlu ve olumsuz etkilerini algılaması, bölgedeki turizmin gelişimi için önem arz etmektedir. Araştırma sonuçları kapsamında seyahat acentası yöneticilerinin sosyal ve politik olarak desteklenmeleri faydalı olacaktır. Sosyal ve politik desteklenme ile seyahat acentaları bir destinasyonun geleceğine yönelik hedeflerde, plan ve projelerde, yerel yönetimlerle, üniversitelerle ve sivil toplum kuruluşlarıyla ortak vizyon doğrultusunda hareket edebilirler. Ayrıca kış turizmi bağlamında halihazırda önemli bir destinasyon olan Kayseri Erciyes Kayak Merkezi'nin sürdürülebilirliğine katkı sağlayabilirler.

Bu çalışmada, seyahat acentası yöneticilerinin kış turizminin sürdürülebilirliğine ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla kavramsal bir yapı oluşturulmuştur. Bu bağlamda araştırmadan elde edilen bulguların geliştirilebilmesi adına benzer şekilde yapılacak çalışmalara yol gösterici olması düşünülerek yapılacak çalışmalarda araştırmacıların aşağıdaki hususları dikkate alması faydalı olabilecektir:

-Araştırmanın örneklem kitlesi seyahat acentası yöneticileri olarak belirlenmiştir. Bundan dolayı, araştırmadan elde edilen bulguların destinasyonda bulunan farklı paydaşlara (otel yöneticileri, turistik ürün satan işletme yöneticileri, yiyecek-içecek işletmeleri yöneticileri) uygulanması halinde değişiklik göstermesi muhtemeldir. Araştırma kapsamında geliştirilen ölçeğin önerilmekte olan yöneticilere yönelik araştırmalarda kullanılması yararlı olabilecektir.

Kaynakça

- Aall, C. (2014). Sustainable Tourism in Practice: Promoting or Perverting the Quest for a Sustainable Development *Journal of Sustainability*, 6(5), 2562-2583.
- Akşit, S. (2007). Doğal Ortam Duyarlılığı Açısından Sürdürülebilir Turizm, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23(2), 441-460.
- Alagöz, G., Güneş, E. ve Uslu, A. (2015). Otel İşletmeleri ve Seyahat Acentaları Yöneticilerinin Sürdürülebilir Turizme Bakış Açısı: Bir Alan Araştırması, *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi*, 6(14), 83-98.
- Altanlar, A. ve Kesim, G. A. (2011). Sürdürülebilir Turizm Planlaması İçin Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Davranış ve Beklentilerini Anlamaya Yönelik Bir Araştırma; Akçakoca Örneği, *Ankara Üniversitesi Çevre Bilimleri Dergisi*, 3(2), 1-20.
- Avcıkurt, C. ve Demirbulat, Ö. G. (2016). Turist Rehberlerinin Sürdürülebilir Turizme Bakış Açısı, *Journal of Tourism Theory and Research*, 2(2), 173-191.
- Ayaş, N. (2007). Çevresel Sürdürülebilir Turizm Gelişmesi, *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(1), 59-69.
- Ayaz, N. (2015). Kırsal Turizm Geliştirme Sürecinde Belediye Başkanlarının Görüşleri Üzerine Bir Araştırma, *Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*, (1), 1-26.
- Ayaz, N. ve Apak, Ö. C. (2016). Kış Turizmine Katılan Yerli Turistlerin Seyahat Motivasyonları ve Seyahat Memnuniyetleri. A. Güncü, E. Güneş, G. Alagöz, M. Ç. Fırat, İ. E. Canbaba ve B. Başar (Ed.), *I. Ulusal Alternatif Turizm Kongresi* içinde (s.545-558). Erzincan: Erzincan Üniversitesi.
- Baykal, D. ve Çetin, Ö. (2012). Küreselleşme Sürecinde Türkiye'de Turizm Ve Rekabet Edebilirlik. N. Kozak ve M. Yeşiltaş (Ed.), *VI. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi* içinde (s.126-137). Ankara: Gazi Üniversitesi.

- Cernat, L. ve Gourdon, J. (2007). Is the Concept of Sustainable Tourism Sustainable? In M. Mashayekhi (Ed.), *United Nations Conference on Trade and Development* (pp. 1-27). New York and Geneva.
- Çeken, H., Dalgın, T. ve Çakır, N. (2012). Bir Alternatif Turizm Türü Olarak Kırsal Turizmin Gelişimini Etkileyen Faktörler ve Kırsal Turizmin Etkileri, *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 2(2), 11-16.
- Demiroğlu, O. C. (2014). *Kış Turizmi*, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Doğanay, H. (2001). *Türkiye Turizm Coğrafyası*, Konya: Çizgi Kitabevi.
- Gössling, S. (1999). Ecotourism: A Means to Safeguard Biodiversity and Ecosystem Functions? *Ecological Economics*, (29), 303-320.
- İncekara, A. (2001). *Anadolu'da Yeni Turizm Olanakları ve Bölgesel Kalkınmadaki Yeri*, İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayını.
- Kahraman, N. ve Türkay, O. (2012). *Turizm ve Çevre*, 5. Baskı, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Kozak, M. A. ve Bahçe, S. A. (2009). *Özel İlgi Turizmi*, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Mercan, Ş. O. ve Özkök, F. (2013). Sürdürülebilir Turizmde Yerel Yönetimlerin Önemi; Bozcaada Örneği, *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 5(1), 409-418.
- Niedziolka, I. (2012). Sustainable Tourism Development, *Regional Formation and Development Studies*, 3(8), 157-166.
- Salah, S. (2000). Determinants of Market Competitiveness in an Environmentally Sustainable Tourism Industry, *Journal of Travel Research*, 38, 239-255.
- Spenceley, A. (2005). Nature-Based Tourism and Environmental Sustainability in South Africa, *Journal of Sustainable Tourism*, 13(2), 136-168.
- Temizkan, S. P. ve Yıldırım, G. (2014). Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Alan Kılavuzluğu Uygulaması: Kaçkar Dağları Milli Parkı Örneği, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(49), 124-149.
- Türkdoğdu, E. (2010). *Türkiye'nin Geliştirilebilir Bölgesel Kış Turizmi Potansiyeli: Avrupa'nın Bölgesel Kış Turizmi Merkezleri İle Türkiye'nin Bölgesel Kış Turizmi Potansiyelinin Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Türkiye Seyahat Acentaları Birliği. (2014). *Kış Turizmi Raporu*. İstanbul.
- Türkiye Seyahat Acentaları Birliği. (2017). Kayseri'de Bulunan A Grubu Seyahat Acentaları, <https://www.tursab.org.tr/tr/seyahat-acentaları/seyahat-acentasi-arama?search=1>, Erişim Tarihi: 20 Haziran 2017.
- Zhu, H., Liu, J., Wei, Z., Li, W. ve Wang, L. (2017). Residents' Attitudes towards Sustainable Tourism Development in a Historical-Cultural Village: Influence of Perceived Impacts, Sense of Place and Tourism Development Potential, *Journal of Sustainability*, 9(1), 2-15.